

УДК (338.48-6:615.8) : 640.4 (045)
DOI: 10.31891/2307-5740-2018-262-5(1)-73-77

НАЗАРЕНКО І. А.,
СИМАКОВА О. О.,
БОДНАРУК О. А.

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ SPA-ГОТЕЛІВ УКРАЇНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ РОЛІ У СТРУКТУРІ SPA-ІНДУСТРІЇ

У роботі охарактеризовано світовий ринок SPA-індустрії. Встановлено, що у структурі SPA-індустрії постійно зростає роль готельно-курортних SPA. Визначено, що світові доходи SPA-індустрії складають \$ 46,8 млрд і на 26,9 % забезпечуються за рахунок діяльності SPA в готелях і курортних готелях. Встановлено, що українська SPA-індустрія увібрала в себе різні елементи світової SPA-індустрії, але головним чинником розвитку залишаються національні традиції, вітчизняна школа курортології і високий потенціал фахівців. Виявлено основні проблеми, що перешкоджають ефективній діяльності SPA-готелів та розвитку SPA-індустрії в Україні. Розроблено рекомендації для успішної діяльності SPA-готелів в Україні.

Ключові слова: SPA-індустрія, SPA-послуги, SPA-готелі, SPA-центри, ринок, послуги.

NAZARENKO I.,
SIMAKOVA O.,
BODNARUK O.

Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovsky, Kryvyi Rih

MODERN TRENDS IN UKRAINE'S SPA-HOTEL DEVELOPMENT AND DISTINCTION OF THEIR ROLE IN SPA-INDUSTRY STRUCTURE

Due to the lack of the consistency and progression in definition of problems in spa-industry development, the study of the SPA-hotels on the perspective of resort industry development is rather relevant. The work characterizes the world market of the SPA-industry. It determines that the role of hotel-resort spas is constantly growing. It has been defined that the world profits of SPA-industry are provided for the 26,9 % on the account of SPA services in hospitality business. It was revealed that the choice of a hotel among 65% of tourists is affected by the presence of spa. It was established that presence of spa-center at the hotel proves the high level of the hotel complex and good service increases its attractiveness among the potential customer of hotel services. The article characterizes modern trends in Ukraine's SPA-hotel development. It has been revealed that there are many prerequisites for the further development of SPA-business in Ukraine. First and foremost it is the desire of population for a healthy lifestyle, increase in the number of people with high incomes, high requirements for the services provided and the rapid growth of the spa popularity as one of the ways of deep relaxation and health. Though national traditions, national resort school and high potential of specialists stay the main factors of development, it has been established that Ukrainian SPA-industry has absorbed various elements of the world spas. The positive tendency of growing the number of SPA-hotels in Ukraine has been noted.

Afterwards, the main problems preventing the effective SPA-hotels activity and spa-industry development in Ukraine have been revealed. The recommendations for successful work of SPA-hotels in Ukraine have been developed. It is noted that for the effective functioning of spa-hotels in the conditions of modern competition it is necessary to pay attention to creation of comfortable and cozy conditions for hotel clients, stay up to date with the introduction of the newest spa-technologies, keep a wary eye on the competitors' activities, constantly improve the quality of service relying on successful foreign methods and create unique product.

Keywords: SPA-industry, SPA-services, SPA-hotels, SPA-centers, market, services.

Вступ. В епоху науково-технічного прогресу, розквіту нових технологій, економічної інтеграції та глобалізації відбувається бурхливий розвиток туристичного та готельно-ресторанного бізнесу. Саме туризм та готельно-ресторанний бізнес є одними із найважливіших чинників стабільного і динамічного збільшення грошових надходжень до бюджету країни, позитивного впливу на стан справ у багатьох галузях народного господарства, підвищення рівня зайнятості населення, розвитку ринкових відносин та є прибутковим сектором економіки, який вигідно позиціонує країну на міжнародному ринку.

Нині, через постійні стреси та нервово напруження на роботі, несприятливі екологічні умови та безліч інших негативних чинників, серед жителів мегаполісів, активних забезпечених людей середнього віку, в моду входять здоровий спосіб життя та активний відпочинок з акцентом на оздоровлення. Відомо, що сфера туризму є дуже гнучкою, тому для того, щоб привернути увагу туристів, завжди робить кроки у тому напрямку, який відповідає потребам суспільства. Логічно, що з огляду на збільшення попиту популярність набирає лікувально-оздоровчий туризм.

Особливий інтерес у туристів викликають нові види курортів та послуг – SPA-курорти (SPA-готелі), wellness-програми (оздоровчі, антистресові, косметологічні), морські курорти, зокрема з центрами таласотерапії, діяльність яких спрямована на підтримку організму в здоровому стані і збереження балансу між фізичним і психологічним здоров'ям людини.

Роль високо категорійних готелів в розвитку WELLNESS та SPA інфраструктури України постійно збільшується. Цей тип підприємств стрімко набирає популярність, про що свідчить збільшення попиту на послуги SPA-готелів майже вдвічі за останні 20 років [1].

Формуванню сучасних тенденцій розвитку SPA-готелів та визначенню їх місця у системі туристичної індустрії присвячені дослідження зарубіжних та вітчизняних вчених: І. С. Барчукова, В. В. Єрмакова, О. М. Жданової, Д. Г. Решетникова, М. О. Рутинського, А. І. Усіної, Л. Я. Чеховської, О. О. Шаповалової та інших [2–9].

Однак складність і багатоплановість досліджуваних питань, а також відсутність системності і послідовності у визначенні проблем розвитку SPA-індустрії обумовлюють необхідність дослідження впливу діяльності SPA-готелів на перспективи розвитку SPA-індустрії.

Мета і завдання роботи. Метою роботи є дослідження впливу діяльності SPA-готелів на стан та перспективи розвитку SPA-індустрії в Україні.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити ряд завдань:

- охарактеризувати світовий ринок SPA-індустрії;
- визначити роль SPA-готелів у структурі SPA-індустрії;
- виявити основні проблеми, що перешкоджають діяльності SPA-готелів та розвитку SPA-індустрії в Україні;
- розробити рекомендації для успішної діяльності SPA-готелів в Україні.

Виклад основного матеріалу. У більшості цивілізованих країнах SPA-відпочинок став складовою частиною життя поважаючого себе громадянина. Зростання щоденного навантаження на здоров'я приводить у SPA-заклади тисячі клієнтів у всьому світі. Саме споживачі цього сегменту стають головними клієнтами курортів і гарантією процвітання SPA-індустрії XXI ст.

Обсяг ринку SPA у багатьох країнах постійно зростає (наприклад, в Австралії з 2011 року його обсяг зріс на 129 %, в Малайзії – на 200 %). З 2010 по 2012 рік кількість SPA-центрів в США і Канаді більш ніж подвоїлося (зростання 109 % по всьому SPA-сектору та по сектору люкс в тому числі) і становить 14200 одиниць з річним оборотом в 11,2 млрд дол.

Слід зазначити, що у структурі SPA-індустрії постійно зростає роль готельно-курортних SPA. За даними дослідження кількість SPA у світі складає 71,600, серед них 62,9 % приходить на долю SPA-салонів і клубів (45,036), 16 % – SPA в готелях і курортних готелях (11,489), 13 % – інших SPA (9,310), 6 % – медичних SPA (4,274).

Світові доходи SPA індустрії (\$ 46,8 млрд) також здебільшого забезпечуються за рахунок діяльності SPA в готелях і курортних готелях (\$ 12,6) – 26,9 %. За даним показником перевищують лише доходи SPA-салонів і клубів (\$ 21) – 44,9 %. Таким чином, у розвитку SPA-індустрії вагома роль належить готельним господарствам, які надають SPA-послуги [10].

Популярність SPA-послуг серед проживаючих у готелях зростає з кожним днем. Результати дослідження BDO MG Hotels&Tourisme свідчать, що на вибір того чи іншого готелю у 65 % туристів впливає наявність у ньому SPA. Підтвердженням цьому є також той факт, що 76 % існуючих SPA-готелів в Європі з'явилися за останні чотири роки, а готелі рівня 4* і 5*, які будуються, як правило, обов'язково створюють у себе цю бізнес-одиницю. Наявність SPA-центру при готелі свідчить про високий рівень готельного комплексу та гарний сервіс, підвищує його привабливість в очах потенційного споживача готельних послуг. Експерти прогнозують, що незабаром SPA-центри при готелях стануть такою ж звичайною складовою, як ресторан або бар [11].

Готелі зі SPA-комплексами поширені не тільки на бальнеокурортах, але і в містах. Кожен SPA-курорт намагається розробляти ексклюзивний продукт – власну «родзинку» і тим самим вигідно вирізнитися серед інших. Наприклад, на острові Муреа Французької Полінезії масажі роблять під відкритим небом посеред тропічного саду з використанням олій щойно зірваних кокосів і бананів. У SPA-ванни додають живі квіти, поєднуючи оздоровчий ефект гідро-, аромо- й кліматотерапії (іони морських солей та фітонциди) [12].

Підсумовуючи все вище сказане, можна зробити висновок, що SPA-готелі – це місця, де з допомогою мінеральних вод, термальних джерел, мінеральних солей, лікувальних грязей, водоростей, а також різноманітних видів масажу, масок, скрабів, пілінгів лікуються та розслабляються. Популярність даного типу розміщення росте завдяки інтересу людей до здорового способу життя.

На українському ринку готельних послуг SPA-індустрія існує трохи більше 10 років. У даний час SPA-індустрія в Україні не стандартизована, поняття SPA не легітимізовано жодним державним документом: ніде не прописано, які процедури відносяться до категорії SPA, жоден нормативно-правовий акт не дає офіційної класифікації SPA-послуг [13–15].

«Держава повинна допомогти в розвитку цієї молодой галузі хоча б на перших етапах: надати певні важелі управління, юридичне обґрунтування аналогічно іншим громадським асоціаціям, – переконаний кандидат медичних наук в області «SPA», SPA-експерт SPA &HotelProject Юрій Чабан. SPA-індустрія повинна стати узаконеною. У свою чергу, легітимність повинна покладатися на думки та рекомендації професіоналів. Як відомо, SPA – частина гостинної індустрії, і саме гостинність, а не надання медичної допомоги, об'єднує всіх нас. На мій погляд, Українська SPA-асоціація або інша заслуговуюча довіри громадська організація, повинна стати авторитетним органом, який розроблятиме відповідні правила та положення, визначатиме і привласнюватиме категорійність закладам цієї галузі і видаватиме сертифікат якості SPA-послуг, в добровільному отриманні якого буде зацікавлений будь-який поважаючий себе готель» [16].

Таким чином, доцільним було б удосконалення вітчизняної законодавчої бази, форм статистичної звітності для забезпечення реального обліку та ефективного функціонування SPA-готелів як окремого специфічного виду засобів розміщення туристів.

Позитивною тенденцією є зростання кількості SPA-готелів в Україні. Навіть у період економічної кризи відкриваються нові міські та заміські SPA-готелі. Проблемаю залишається відсутність їх координації та узгодження з суміжними галузями – туристичною та транспортною. Однак, деякі готелі обрали правильну концепцію: знайшли вдале розташування та поєднали європейський сервіс з українською гостинністю. Охарактеризуємо декілька українських SPA-готелів, що з'явилися не так давно, проте вже встигли зайняти свою нішу у SPA-індустрії, зацікавити туристів переліком SPA-програм, дизайном та заробити довіру високим рівнем сервісу і якістю послуг (Grand Admiral Resort&SPA, Бутік-готель SPA, Релакс-парк Verholy, оздоровчо-рекреаційний комплекс «Косино», готель «Ivancso Birtok», туристичний комплекс «ТАОР Карпати»).

Аналіз діяльності найуспішніших SPA-готелів України свідчить, що за кількістю потенційних природних багатств, придатних до використання в SPA-індустрії, Україна в змозі залишити позаду безліч країн Європи та Азії, але це можливо тільки за тієї умови, що потенціал країни буде реалізовуватися і комплексно розвиватися.

З формальної точки зору нині готель без SPA-комплексу не може претендувати на отримання 4–5*. Це вимога міжнародних готельних стандартів. Деякі готелі створюють так звані «SPA» тільки для того, щоб отримати ще одну «зірку», однак такі SPA окрім зірки дають готелю зіпсовану репутацію, тому що є непривабливими для клієнтів, не користуються попитом і з часом перетворюються на фінансовий «тягар» для готелю. На відміну від фіктивного SPA у готелі, дійсний SPA це вишукана перевага у пропозиціях готелю. SPA дозволяє готелю отримати додаткові 40 % прибутку по відношенню до прибутку розміщення гостей.

На Всеукраїнському SPA-саміті, який відбувся 11–12 березня 2015 року в рамках виставки Hotel&SPA обговорювали необхідність економити у кризові часи, оптимізувати виробництво. У складний період природною реакцією будь-якого керівника повинні бути економія коштів і ресурсів, скорочення програм розвитку і розширення, перехід на економний режим. Саме в такий час і психологічно і економічно важливо бути в курсі не лише останніх трендів в індустрії, а й відстежувати зміни у потребах цільової аудиторії, знати не тільки переваги, а й зміни в цінностях, пріоритетах. Взаємодія з колегами і партнерами набуває більш серйозний і структурований характер, необхідно шукати нові форми співпраці для поліпшення і посилення програм лояльності [17].

Можна зробити висновок, що українська SPA-індустрія увібрала в себе різні елементи світової SPA-індустрії, але головним чинником розвитку залишаються національні традиції, вітчизняна школа курортології і високий потенціал фахівців. На сьогоднішній день передумов для подальшого розвитку SPA-бізнесу в Україні досить багато. У першу чергу це прагнення населення до здорового способу життя, збільшення кількості людей з високим рівнем доходів і високими вимогами до класу послуг, що надаються та стрімке зростання популярності SPA, як способу глибокої релаксації і підтримки здоров'я. Тому зважаючи на те, що в країні зосереджена значна кількість сучасних SPA-готелів, які надають широкий асортимент SPA-послуг, доцільно розробити рекомендації для удосконалення їх діяльності та усунення ряду проблем, з якими постійно зіштовхуються SPA-готелі.

Більшість SPA-готелів схожі між собою, тому вони не можуть привернути увагу великої кількості туристів і є неконкурентоспроможними. Щоб зацікавити велику кількість споживачів необхідно розробити власну ідею та сформувати індивідуальну концепцію. Саме унікальність підприємства дозволить йому постійно користуватися попитом і займати провідні позиції в галузі.

З метою забезпечення високого рівня обслуговування необхідно бути проінформованими щодо останніх подій та тенденцій у сфері SPA-послуг. Своєчасний контроль бізнес-процесів є гарантією здорового й надійного підприємства.

Достатньо уваги необхідно приділяти сервісу, який має вирішальне значення у формуванні попиту на готель. Відомо, що більшість SPA-центрів при готелях схожі в технологічному оснащенні і функціональному призначенні, до того ж секрети SPA-технологій доступні всім. Тому єдине, чим можуть відрізнитися SPA-готелі – це рівнем сервісу і якістю надаваних послуг.

Сервіс – це тільки невелика частина, що відбиває внутрішню політику підприємства. У більшості випадків, у співробітників департаменту SPA немає навіть посадових інструкцій і вся діяльність підприємства здійснюється за настроєм. Тому для підвищення якості сервісу SPA-готелів, особливу увагу необхідно звертати на основні фактори, які відіграють вирішальну роль у формуванні конкурентоспроможного підприємства.

Стандартизація процесів, формування корпоративної культури – це шлях до успіху, що підтверджений позитивним досвідом, насамперед західних мереж. Навчання персоналу стандартам обслуговування й чітка вимога до їхнього виконання допоможе вивести SPA-готелі на більш якісний рівень сервісу й послуг. Підвищення кваліфікації співробітників зробить SPA-готелі більш сучасними, тобто спроможними надавати актуальні та затребувані послуги.

Послуги SPA-готелів повинні постійно оновлюватися: розроблятися нові процедури, програми, проводитися акції та інше. Для цього необхідно систематично проводити дослідження ринку потенційного

попиту, здійснювати пошук партнерів – постачальників товарів і послуг, забезпечувати можливість реалізації лікувально-оздоровчих турів споживачам та ін.

В основу формування продукту українських SPA-готелів повинні лягти новітні SPA-технології. Для цього необхідно розробити принципово нові підходи до діяльності SPA-готелів на основі запозичення досвіду ринкового господарювання міжнародних SPA-готелів. Не менш важливим є також розвиток у фахівців готельної індустрії навиків і вмінь проектування лікувально-оздоровчих програм, згідно з усталеними міжнародними стандартами. Побудова таких програм здійснюється у відповідності з принципами інтегративності і завершеності, які передбачають науково обґрунтовану і практико-орієнтовану підготовку спеціалістів за видами діяльності в курортних закладах.

З метою активного запровадження прогресивних міжнародних принципів і стандартів, на підставі вивчення міжнародного досвіду функціонування SPA-готелів [11, 12, 18] розроблено наступні рекомендації: передбачити варіативні абонементи комплексних лікувально-оздоровчих послуг (з кількістю занять на тиждень); звернути увагу на формування індивідуальних програм занять з наступним контролем інструктора; в тренажерному залі проводити силові та аеробні тренінги, персональний тренінг; пропонувати різноманітні види аеробіки для різних рівнів підготовленості відпочивальників, а також комбіновані тренінги для чоловіків і жінок; проводити аквааеробіку для відпочиваючих; удосконалювати систему лікувально-оздоровчого сервісу новими програмами під конкретну матеріально-технічну базу; активізувати організацію ближнього туризму в умовах санаторно-курортного лікування; систематично вдосконалювати мережу і розробляти нові турмаршрути пішохідного туризму, велотуризму, кінного туризму, маршрути теренкуру, скандинавської ходьби; при розробці і будівництві нового SPA-готелю враховувати інтереси і рейтинг популярності кожної послуги; розвивати пішохідний лікувальний туризм, гіпнотерапію.

У формуванні доходів SPA-готелів приймають участь не лише українські, але й іноземні туристи. Щоб привернути увагу іноземних туристів та найбільш повно задовольняти їх потреби у відпочинку та релаксаційному сервісі, українським SPA-готелям також необхідно вирішити низку проблем, пов'язаних з фінансуванням, управлінням та модернізацією.

Найважливішою функцією управління готелем, в тому числі і SPA-готелем, є правильний підбір колективу працівників, що відповідає би вимогам клієнтів. Персонал має бути професійно підготовлений, структурований та укомплектований так, щоб ефективно діяв за будь-яких умов. В управлінні персоналом готелю необхідно враховувати психологічну сумісність працівників, моральну атмосферу, задоволеність працею і керівником. Адже досягнення персоналу є досягненнями всього готелю.

Варто звертати увагу і на діяльність конкурентів. Для оцінювання якості послуг у власному SPA доцільним є знання рівня обслуговування на конкуруючих об'єктах. У війні за клієнта, дані розвідки можуть виявитися вирішальними у визначенні стратегій розвитку готелю.

Практика показує, що в боротьбі за залучення клієнта виграє той, хто зміг створити в SPA-центрі доброзичливу атмосферу, де кожного гостя знають, чекають і який є завжди бажаним. Атмосфера теплої затишку, комфорту й невимушеності допоможе зробити «просто відвідувачів» постійними клієнтами SPA-готелю.

Висновки. Отже, для ефективного функціонування SPA-готелів, в умовах сучасної конкуренції, необхідно приділяти увагу створенню комфортних та затишних умов для клієнтів готелю, слідкувати за появою новітніх SPA-технологій, діяльністю конкурентів, постійно підвищувати рівень сервісу, спираючись на успішні закордонні методики та створювати унікальний продукт.

Література

1. Кучмий С. П. Розвиток SPA та WELLNESS в Україні / С. П. Кучмий // WELLNESS. – 2012. – № 14. – С. 22–24.
2. Барчуков И. С. Гостиничный бизнес и индустрия размещения туристов : учеб. пособие / И. С. Барчуков, Л. В. Баумгартен, Ю. Б. Башин, А. В. Зайцев. – 3-е изд., перераб. – М. : КноРус, 2014. – 168 с.
3. Єрмаков В. В. Територіальна структура рекреаційних комплексів / В. В. Єрмаков // Перспективи розвитку туристичної індустрії Полтавської області та інших регіонів України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 16 верес. 2005 р. – Миргород, 2005. – С. 32.
4. Жданова О. Туристична індустрія Львівщини / О. Жданова, А. Фляк, Л. Чеховська // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : [зб. наук. пр.]. – К., 2013. – Вип. 10 (37). – С. 252–258.
5. Решетников Д. Г. Современные тенденции развития мировой спа-индустрии / Д. Г. Решетников, А. Г. Траскевич // Материалы X Международной научной конференции "Беларусь в современном мире". – Минск, 28 октября 2011 г. – Минск, 2011. – С. 210–211.
6. Рутинський М. О. SPA-курорт як інноваційний тип рекреаційних закладів / М. О. Рутинський // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2008. – Вип. 24. – С. 298–306.
7. Рутинський М. О. Лікувально-оздоровчий туризм: актуальні цілі та сучасні підходи до організації / М. О. Рутинський // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2012. – Вип. 29., ч. 1. – С. 179–189.

8. Усіна А. І. Проблеми та напрямки організації СПА-туризму / А. І. Усіна, І. В. Сегеда, І. С. Баландіна, Т. П. Кононенко // Коммунальное хозяйство городов. – 2011. – Вып. 98. – С. 428–433.
9. Шаповалова О. О. Сучасні тенденції розвитку «SPA» і «wellness» туризму / О. О. Шаповалова, Ю. А. Сапа // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – 2013. – Вип. 1042. – С. 154–158.
10. Statistics & Facts – Global Wellness Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalwellnessinstitute.org/press-room/statistics-and-facts/>
11. Спа-центри при отелях [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://professional.ru/Soobschestva/gostinichnyj_biznes/spa-centry_pri_otelyax_/
12. Інноваційні типи курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/2015060965397/turizm/innovatsiyni_tipi_kurortiv
13. Готельний бізнес в Україні занепадає [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua-ekonomist.com/print:page,1,9318-gotelnyy-bznes-v-ukrayin-zanepadaye.html>
14. Жуган Э. СПА в Украине и за рубежом / Э. Жуган // SPA в Украине и за рубежом. – 2009. – № 1. – С. 4-5.
15. Гаранина Е. СПА в отеле / Е. Гаранина // Гостиничное дело. – 2007. – № 10. – С. 46.
16. Специальное интервью для SPA SPACE // SPA SPACE. – 2 сентября 2011 г. – С. 3-4.
17. Гостиничный бизнес онлайн // Портал для профессионалов гостиничного бизнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://prohotelia.com.ua>
18. Отели мира. Забронировать сейчас [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.booking.com>

References

1. Kuchmyi S. P. Rozvytok SPA ta WELLNESS v Ukraini / S. P. Kuchmyi // WELLNESS. – 2012. – № 14. – С. 22–24.
2. Barchukov Y. S. Hostynychnyi byznes y yndustryia razmeshcheniya turistov : ucheb. posobyie / Y. S. Barchukov, L. V. Baumharten, Yu. B. Bashyn, A. V. Zaitsev. – 3-e yzd., pererab. – M. : KnoRus, 2014. – 168 s.
3. Iermakov V. V. Terytorialna struktura rekreatsinykh kompleksiv / V. V. Yermakov // Perspektyvy rozvytku turystychnoi industrii Poltavskoi oblasti ta inshykh rehioniv Ukrainy : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf., 16 veres. 2005 r. – Myrhorod, 2005. – С. 32.
4. Zhdanova O. Turystychna industriia Lvivshchyny / O. Zhdanova, A. Fliak, L. Chekhovska // Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 15 Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) : [zb. nauk. pr.]. – K., 2013. – Vyp. 10 (37). – С. 252–258.
5. Reshetnykov D. H. Sovremennye tendentsyy razvytiya myrovoi spa-yndustryi / D. H. Reshetnykov, A. H. Traskevych // Materialy X Mezhdunarodnoi nauchnoi konferentsyy "Belarus v sovremennom myre". – Mynsk, 28 oktiabria 2011 h. – Mynsk, 2011. – С. 210–211.
6. Rutynskiy M. O. SPA-kurort yak innovatsiyni typ rekreatsinykh zakladiv / M. O. Rutynskiy // Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya mizhnarodni vidnosyny. – 2008. – Vyp. 24. – С. 298–306.
7. Rutynskiy M. O. Likuvanno-ozdorovchyi turizm: aktualni tsili ta suchasni pidkhody do orhanizatsii / M. O. Rutynskiy // Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya mizhnarodni vidnosyny. – 2012. – Vyp. 29, ch. 1. – С. 179–189.
8. Usina A. I. Problemy ta napriamky orhanizatsii SPA-turizmu / A. I. Usina, I. V. Sehed, I. S. Balandina, T. P. Kononenko // Kommunalnoe khazaiastvo horodov. – 2011. – Vyp. 98. – С. 428–433.
9. Shapovalova O. O. Suchasni tendentsii rozvytku «SPA» i «wellness» turizmu / O. O. Shapovalova, Yu. A. Sapa // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. – 2013. – Vyp. 1042. – С. 154–158.
10. Statistics & Facts – Global Wellness Institute [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.globalwellnessinstitute.org/press-room/statistics-and-facts/>
11. Spa-tsentry pry oteliakh [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://professional.ru/Soobschestva/gostinichnyj_biznes/spa-centry_pri_otelyax_/
12. Innovatsiyni typy kurortiv [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://pidruchniki.com/2015060965397/turizm/innovatsiyni_tipi_kurortiv
13. Hotelnyi biznes v Ukraini zanepadaie [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ua-ekonomist.com/print:page,1,9318-gotelnyy-bznes-v-ukrayin-zanepadaye.html>
14. Zhuhan E. SPA v Ukraine y za rubezhom / E. Zhuhan // SPA v Ukraine y za rubezhom. – 2009. – № 1. – С. 4-5.
15. Haranyina E. SPA v otele / E. Haranyina // Hostynychnoe delo. – 2007. – № 10. – С. 46.
16. Spetsyalnoe ynterviu dlia SPA SPACE // SPA SPACE. – 2 sentiabria 2011 h. – С. 3-4.
17. Hostynychnyi byznes onlain // Portal dlia professyonalov hostynynchnoho byznesa [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://prohotelia.com.ua>
18. Otely myra. Zabronyrovat seichas [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.booking.com>

Рецензія/Peerreview : 08.10.2018

Надрукована/Printed : 07.11.2018

Рецензент: д. е. н., доц. Горіна Г. О.

УДК 33.330

DOI: 10.31891/2307-5740-2018-262-5(1)-78-86

НИКОЛАЄВА О.Г.,

ШЕВЧЕНКО Т.О.

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

МОДЕЛЮВАННЯ ІНТЕГРОВАНІХ ПОКАЗНИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У статті розглядаються поняття глобалізації, індексів глобалізації, розкривається суть глобалізаційних процесів, описується процедура розрахунку індексів глобалізації. Стаття присвячена аналізу процесів глобалізації на основі підрахунку індексу глобалізації для 12 країн за допомогою рейтингового оцінювання.

Ключові слова: глобалізація, індекс глобалізації, рейтингова система.

NIKOLAEVA E.

SHEVCHENKO T.

V. N. Karazin Kharkiv National University

CALCULATED OF INTEGRATION OF SHOWS OF THE FIELD OF GLOBALIZATION

The article deals with the notion of globalization, globalization indexes, reveals the essence of globalization processes, describes the procedure for calculating globalization indices. The article is devoted to the analysis of globalization processes based on the calculation of the globalization index for 12 countries with the help of rating estimation.

Key words: globalization, globalization index, rating system.

Постановка проблеми. Явище глобалізації викликає незмінний інтерес на всіх рівнях світового суспільства. Вивчення процесу глобалізації здійснюється представниками багатьох наук, оскільки він охоплює усі сфери життя сучасної світової громади. Як правило, учасники багатьох дискусій про сутність глобалізації погоджуються в одному: ці процеси реальні, масштабні і доленосні для всіх народів планети. Треба одразу ж відзначити, що назва процесу глобалізації походить від англійських слів "globe" – земна куля, "global" – світовий, всесвітній та "to globalize", "globalization" – поширюватись по всій планеті, набувати всесвітнього характеру. Глобалізація – категорія яка відображає процес обміну товарами, послугами, капіталом та робочою силою, що виходить за межі державних кордонів, і набуває форм постійного та неухильно зростаючого міжнародного переплетіння національних економік.

Одне з поширених сучасних визначень «глобалізація», яке вважається досить вдалим і майже класичним, належить Європейській комісії: глобалізація може визначатися як процес, за допомогою якого ринки і виробництво в різних країнах світу стають все більше взаємозалежними завдяки рушійним силам торгівлі товарами та послугами, і потоків капіталу та технологій [1]. Багатоаспектність проявів глобалізації, що спостерігається у економічній, культурній, політичній, інформаційній та інших сферах суспільного життя, призводить до спроби формалізації та розроблення індикаторів кількісної оцінки глобалізації, які сьогодні широко застосовуються у світовій практиці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження проблеми глобалізації з кінця 70-х рр. XX ст. цікавило багатьох вчених, до яких належать визнані в Україні та за її межами фахівці А. Беттлер, М. Вачевський, А. Гальчинський, М. Кастельс, Ю. Павленко, Т. Фрідмен, У. Бек та ін. Показовою є та обставина, що науковий доробок українських авторів не поступається напрацюванням західних колег. Серед іншого, це означає посилення інтелектуальних зв'язків України з країнами Західної Європи та Північної Америки, об'єктивно нарізку можливість науковців різних країн спільними зусиллями вирішувати актуальні наукові завдання. У сучасній економічній літературі ставлення до глобалізації неоднозначне. Відомі українські вчені бачать у ній небезпеку для нашої країни. Так, академік НАН України Ю. Пахомов стверджує, що на тлі глобалізації відбувається загрозлива деформація фінансово-ринкових механізмів [2]. Голова міжвідомчої комісії Ради національної безпеки й оборони України, професор, доктор економічних наук Т. Ковальчук підкреслює, що глобалізаційні процеси в той же час створюють нові загрози [3]. Існують і інші погляди на процес глобалізації, що, навпаки, оцінюють його більш позитивно і доводять, що без глобальних зв'язків, які поєднують людей, «бідні» країни переживали б свої проблеми значно гірше, ніж в умовах глобалізації [4]. Н. П. Стучинська проаналізувала методологічні підходи до визначення моно- та синтетичних індексів глобалізаційних процесів. Основну увагу зосередила на системі кількісного вимірювання ступеня розвитку глобалізаційних процесів КОФ, яка охоплює економічні, соціальні та політичні аспекти глобалізації. Було встановлено, що політична складова є найрозвинутішою з точки зору глобалізації, економічна має найвищу швидкість зростання, найнижчою є швидкість глобалізаційних процесів в Україні для соціальної складової глобалізації, лідерами рейтингу КОФ були Бельгія, Ірландія та Нідерланди [5].